Przedpłata wraz z przesyłką pocztową wynosi 6 zł. a. w. rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy ulicy Hetmańskiej l. 12.

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi 8. i 22. każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 13. Dnia 8. lipca 1897. **XXIV. rocznik.**

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: **Teofil Merunowicz.**

Krajowe Towarzystwo parcelacyjne.

W lokalu Banku zaliczkowego we Lwowie odbyło się d. 14. z m. pod przewodnictwem dra Tadeusza Skałkowskiego walne zgromadzenie Towarzystwa parcelacyjnego.

Ze sprawozdania dyrekcyi, odczytanego przez dyrektora Władysława Terenkoczego przytaczamy następujące ważniejsze sprawy:

Początek roku 1895 był chwilą, gdy cena ziemi w Galicyi, wskutek wielu transakcyj kupna i sprzedaży, często w celach spekulacyi, doszła do znacznej wysokości, gdy z drugiej strony ogólny nieurodzaj w tym roku wykazał małą rentowność ziemi, w stosunku do jej ceny.

W takich chwilach rozpoczęta czynność Towarzystwa parcelacyjnego nie mogła wykazać pomyślnych rezultatów, a gdy następnie od drugiej połowy roku 1895 pojawiła się tłumna emigracya włościan do krajów zamorskich, która sprawiła, że cena ziemi w niektórych okolicach spadła do piątej części wartości, nie można już było myśleć o szerokiej akcyi na tem polu i o szybkim rozwoju Towarzystwa. Nieufność ludu naszego do wszystkiego, co nowe, a w szczególności do spraw dla ich dobra podjętych, była pierwszą przeszkodą do rozwikłania podjętych czynności. Nie mogli oni zrozumieć, że obszar dworski może przejść na ich własność w drodze kupna i rozumowali, że albo własność ta będzie musiała po pewnym czasie być zwróconą, albo, że sprzedają ją dlatego, ponieważ i tak ma ona w drodze przymusowej przejść na własność włościan. Te i tym podobne powody sprawiły, że pomimo korzystnej ceny i dogodnych warunków nikt z miejscowych nie myślał nawet o kupnie gruntu, dopiero, gdy zamiejscowi nabywcy osiedli na kilku zakupionych gruntach, powstała i u nich ochota do korzystania ze sposobności, aby przykupić nieco gruntu dla powiększenia swego gospodarstwa.

W pierwszym roku czynności dokonało Towarzystwo parcelacyi jednego majątku i to częściowo: mianowicie 92 morgów za cenę 20.546 zł.

Na dalsze grunta w ilości 60 morgów złożyło zadatki 18 włościan, a kontrakty będą w najkrótszym czasie zawarte.

Przeciętna cena morga wynosiła 223 zł.

Spłaty ceny kupna w ten sposób dokonano, że z ogólnej sumy 20.546 zł. zapłacili nabywcy 11.240 zł., zaś 7.700 zł. pozostało przy hipotece, do spłaty w 10 ratach półrocznych, za oprocentowaniem 6 od sta, — a niedopłacone 1.606 zł., jako dług chwilowy został już w znacznej części spłacony. W ten sposób złożono gotówką 62·5 prc. ceny kupna, a przy hipotece pozostało 37·5 prc. ceny kupna.

Wysokość kapitału własnego i obcych funduszów, zaciągniętych do obrotu, wynosiła 217.212 zł. 36 ct. Posiłkowano się głównie kapitałem obcym, który w bilansie przedstawia kwotę 19.366 zł. 89 ct., oprócz kredytu hipotecznego 20.443 zł. 72 ct., podczas gdy kapitał własny wynosi 5.926 zł. Jest to najsłabszą stroną czynności, instytucya bowiem tego rodzaju, może oprzeć swe czynności przeważnie na kapitale własnym.

Bilans majątkowy Towarzystwa przedstawia się, jak następuje:

Stan bierny: udziały 5.743 zł., fundusz rezerwowy 183 zł., weksle reeskontowe 8.925 zł., weksle własne 3.000 zł., rachunek bieżący 7.441 zł. 89 ct., zadatki na grunta 410 zł., dług hipoteczny 20.433 zł. 72 ct., rachunek parcelacyi Cieszacinka 10.486 zł. 70 ct., procent naprzód pobrany 16 zł.; czysty zysk 31 zł. 45 ct. razem 56.670 zł. 76 ct.

Stan czynny: pożyczki wekslowe 8.925 zł., pożyczki na hipotekę 7.332 zł. 10 ct., koszta założenia i ruchomości 172 zł. 64 ct., udział w banku zaliczkowym 56 zł, wartość Orlinka 40.000 zł., ruchomości w Orlinku 31 zł. 66 ct., procent od reeskontu 78 zł. 46 ct., procenta zaległe od pożyczek 74 zł. 90 ct. razem 56.670 zł. 76 ct.

Sprawozdanie dyrekcyi przyjęto i udzielono jej absolutoryum, przyczem przeprowadzono obszerną dyskusyę co do dalszego programu działania i rozszerzenia agend Towarzystwa, które posiada wszystkie warunki rozwoju dla dobra włościaństwa, niestety jednak nie znajduje należytego poparcia u tych właśnie, którzy najgłośniej o podniesieniu dobrobytu włościan mówią i piszą. Zalecono więc dyrekcyi, by nie ustając w dotychczasowej swojej gorliwości, starała się zainteresować sprawami Towarzystwa jak najszersze koła, a przedewszystkiem krajowe instytucye pieniężne.

Do Rady nadzorczej wybrano (uzupełniająco) ponownie pp. Teofila Merunowicza, Albina Rajskiego i dr. Tadeusza Sołowija, — a do komisyi rewizyjnej pp. dr. Włodzimierza Krosińskiego, Bronisława Mrazka i Franciszka Schoffera. Dyrekcya pozostała w dotychczasowym składzie.

Korespondencya.

Do teki lustratora: Jeszcze o wpisowem.

Od osoby, sprawom stowarzyszeń szczerze oddanej, otrzymaliśmy następujące pismo, które jak i poprzedzające artykuły, dostarczy zgromadzeniu delegatów obfitego materyału do dyskusyi i powzięcia zasadniczej uchwały.

Z wielkiem zajęciem odczytuję artykuły: „z teki lustratora“ a zatem i rozprawkę o wpisowem w Nr. 11. „*Związku*“. Nie mniejsze zainteresowanie wywołał „biały kruk“: polemiczna korespondencya „z nad Dniestru“ kryjąca się pod skromnem oznaczeniem małego „*r*“. Oba artykuły wręcz sprzeczne ze sobą, oba umotywowane gruntownymi wywodami, opartymi na praktyce, duchu statutów, intencyi Towarzystw, w ogóle na szerokiej podstawie teoryi, oba mające coś za sobą i trafiające do przekonania.

Przeczytałem po raz drugi oba artykuły i doszedłem do Hamletowskiego: *to by or not to by?* W jakim pójść kierunku? Komu przyznać słuszność, skoro obaj mają uzasadnione argumenta?

Nie wiem, co komu trafia do przekonania; co do mnie, to przyznam się otwarcie do mojej słabej strony, że im jakiś wywód jest teoretyczniejszym, tem mię mniej przekonuje, a ponieważ artykuł „z nad Dniestru“ — może zresztą z powodu swej polemicznej natury — zdawał mi się posiadać więcej wywodów teoretycznych, przeto wyznaję, że mię mniej przekonał.

Postawiłem sobie pytanie: jaki cel mają obaj przeciwnicy i na czem się opierają?

P. Domagalski — jeżeli dobrze zrozumiałem artykuł o wpisowem — uważa za odpowiednie, aby z rozwojem Towarzystwa dążono do umniejszenia wpisowego *ad minimum*, ewentualnie do zera t. j. do zniesienia wpisowego, opierając się na zasadniczem zadaniu stowarzyszeń dostarczania kredytu taniego, pod najdogodniejszymi warunkami.

„Korespondent z nad Dniestru“ jest za zwiększaniem wpisowego w miarę rozwoju Towarzystwa z powodu „korzyści i ułatwień wywalczonych pracą i wytrwałością poprzedników“, przyczem oszacowuje tę pracę i wytrwałość najwyżej np. na pięć zł. Trudno mi się z tem zgodzić i trafna w tej mierze odpowiedź znajduje się w zaatakowanym artykule p. D., który cyfrowo wykazuje, że za 5 zł. nabywa się nieraz ewentualne prawo udziału w funduszu rezerwowym do kwoty 35 zł. i trudno oznaczyć z tego tytułu granicę stawki.

Jakąż korzyść z tego wpisowego odniosą ci, co niegdyś wytrwale pracowali. Z natury rzeczy wynika, że następcy korzystają z pracy, doświadczenia i postępu poprzedników. Mniejsze ryzyko w utracie kapitału udziałowego jest wynikiem rozwoju Towarzystwa i nie powinno wymagać szczególniejszych opłat. W miarę rozwoju Towarzystwa powinno wzrastać udogodnienie warunków kredytowych, a do nich nie można przecież zaliczyć: podwyższanie wpisowego. Zresztą nowo wstępujący członek, przyjmujący na siebie wszystkie następstwa poprzedniej gospodarki, wpłaca tem samem największe wpisowe.

Nie przesądzam tej kwestyi w sprawie wpisowego przy Towarzystwach wytwórczych, lub handlowych, gdzie przystąpienie do spółki może mieć cele spekulacyjne np. uzyskanie wysokiej dywidendy.

Najwłaściwszym punktem wyjścia wydaje mi się zasadniczy cel, jaki mają wytyczony kredytowe instytucye, oparte na wzajemnej pomocy: najdogodniejsze warunki kredytowe — a do nich należy, niewątpliwie, umniejszenie, a względnie nawet i zniesienie wpisowego, jeżeli pozwala na to rozwój instytucyi i solidarność interesu, mającego dostateczną gwarancyą w posiadanym już funduszu rezerwowym, wzrastającym wskutek własnego oprocentowania i z zysków corocznych podobnie jak w kasach oszczędności.

S.

Stowarzyszenia
w Ulanowie, Nisku i Rudniku.

Oddawna szły pobudki do miasteczek powiatu Niskiego, aby za przykładem innych okolic, zabrano się i tam do stworzenia źródła kredytu dla okolicznych włościan przez stowarzyszenie ich w instytucyę, opartą na samopomocy, na wzajemności; ale przez szereg lat pobudki pozostawały bez echa.

Naraz, w ciągu jednego roku aż w trzech miejscowościach powiatu powstały trzy równorzędne stowarzyszenia kredytowe, na udziałach i poręce ograniczonej członków oparte, z jednakimi celami i zadaniami.

Towarzystwo zaliczkowe w Ulanowie rozpoczęło czynności d. 28. kwietnia, Powiatowa Kasa zaliczkowa i oszczędności w Nisku już w miesiąc po tamtej, d. 27. maja, zaś Kasa zaliczkowa i oszczędności w Rudniku najpóźniej, bo dopiero dnia 3. października, a wszystkie w 1896 roku.

Powiat niski leży w obrębie sławnej ziemi Sandomierskiej, ale jest jej częścią piasczystą. Agronom utrzymuje, że łatwiej z piasku zrobić ziemię uprawną, rodzajną, niż ze szczerej gliny, ale na to trzeba nakładów, trzeba wysokiej kultury. Czy kredyt stowarzyszeń zdoła działać w tym kierunku i przyczynić się do bogactwa okolicy, to dopiero dalsza przyszłość pokaże. Potrzeba kredytu musiała być wielką, kiedy tak powszechnie została uznaną, że powołała do życia odrazu trzy instytucye kredytowe. Wobec tej nagłości zachodzić musi z drugiej strony pewna obawa, aby potrzeb kredytu nie załatwiano nazbyt gorączkowo. Po roku gospodarki, a w najmłodszem z trzech stowarzyszeń nawet roku niepełnym, niepodobna oceniać wyników, ale pogląd na te początki gospodarki może czegoś pożytecznego nauczyć.

Dla porównania dotychczasowego rozwoju zestawiamy obok trzy bilanse tych stowarzyszeń, według protokołów lustracyjnych, gdyż wszystkie trzy kolejno w miesiącu maju były lustrowane. Członków liczy: stowarzyszenie w Ulanowie 139, w Nisku 121, a w Rudniku 207.

Bilanse:

Stan czynny:

	Ulanów.	Nisko.	Rudnik.
Pożyczki . . .	20.820·50	9.678·11	30.519·63
Koszta administr.	40·28	318·94	461·16
„ proces. .	7·94	—	—
„ założ. . .	336 60	325·49	397·85
Lokacye . . .	100·—	—	491·08
Rach. różn. . .	18·56	—	—
Kasa	969·15	145·15	791·49
Razem	22.293·03	10.467·69	32.661·21.

Stan bierny:

	Ulanów.	Nisko.	Rudnik.
Udziały . . .	3.077·—	3.501·70	4.918·—
Fundusz rezer. .	489·—	744·—	712·—
Wkładki . . .	6.053·68	3.826·15	25.829·82
Długi	12.236·46	2.000·—	—
Odsetki . . .	409·35	395·84	1.201·39
Zysk za 1896 r. .	27·54	—	—
Razem	22.293·03	10.467 69	32.661·21.

Najstarsze z trzech, Towarzystwo zaliczkowe w Ulanowie, poparte darem Wydziału krajowego w kwocie 300 zł. na koszta urządzenia, poparte współdziałaniem, przychylnością i opieką całej inteligencyi miasteczka, przystąpiło do spełniania swych zadań z całą oględnością, którą uwidoczniło w postanowieniu udzielania pożyczek jedynie na akta notaryalne. W młodem stowarzyszeniu, którego Zarząd nie jest jeszcze dostatecznie obznajomionym, ani ze stroną fachową zadania, ani ze zgłaszającymi się do kredytu członkami, takie ograniczenie formy pożyczki, choć kosztowne, jest zupełnie usprawiedliwionem.

Dość prędko jednak Dyrekcya uznała to za niedogodne i wprowadziła wekslową formę pożyczki. Forma to dobra, ale nie zawsze i nie wszędzie, a wymaga uprzedniego zaznajomienia się z prawem wekslowem i większej ostrożności, oględności w udzielaniu kredytów. Tego brakło, a równocześnie coś się popsuło w małem miasteczku. Niesnaski i rozterki zaczepiły instytucyę, dawniej przychylni odsunęli się i Dyrekcya została odosobnioną od ogółu inteligencyi, a nawet w walce z nią i jej opinią, pomimo, iż urzędując bezpłatnie, składa w swej pracy ofiarę usług obywatelskich.

Instytucya musiała na tem ucierpieć, wkładki przestały wzrastać, a wzrastały stale żądania kredytów, żądania, oparte nieraz jedynie na stosunkach osobistych. Gdy udziały wpływały bardzo powolnie, a wkładek brakło, Dyrekcya zawsze w imię samopomocy wzywała nieustannie o pomoc w kredytach bankowych. Pomimo braku samopomocy, pomocy zewnętrznej nie brakło, kredyty rosły, nie licząc się nawet z małemi zasobami Towarzystwa. Ale tak dalej pójść już nie można i trzeba naprawdę tę samopomoc wzmocnić, a dla niej uzyskać napowrót harmonię i przychylność miejscową.

Prosimy spojrzeć na cyfry bilansu, jak one są wymowne, jak stwierdzają zarzuty i jak cierpią z powodu niesnasek.

Bilans za rok 1896 Towarzystwo zamknęło drobnym zyskiem 27·54 zł.

Drugie z wieku stowarzyszenie, Powiatowa Kasa oszczędności i pożyczek w Nisku nie wiedzieć poco dźwiga szumny a ciężki z różnych względów tytuł „powiatowej“. Oprócz tego ciężaru w tytule

nie doznaje ona od władz powiatowych żadnego poparcia, żadnej opieki. Licząc na to poparcie i szybszy rozwój, Kasa zaraz od początku przyjęła urzędnika z płacą stałą i stosunkowo do sił instytucyi, dość wysoką 500 zł. rocznie. Gdy jednak rozwój był nazbyt powolnym i wszelkiego poparcia brakło, trzeba było koszt urzędnika zredukować do 120 zł. rocznie, posługując się chętną pracą sił miejscowych. Tak uczyniono, poprzestając na małem, ale gospodarząc z wszelką skrupulatnością i oczekując na przełamanie ogólnej apatyi, na pobudzenie do składania oszczędności, ale nadmiernej pomocy w kredytach nie szukano. I to stowarzyszenie otrzymało dar Wydziału krajowego w kwocie 500 zł. i jak poprzednie dar ten wpisało do funduszu rezerwowego. Całość mała, ale zdrowa i można być pewnym, że byleby wytrwałość w dotychczasowej gospodarce nie złamała się, to ta instytucya tem lepiej, tem silniej ugruntuje się i z biegiem czasu rozwinie z istotnym pożytkiem dla swych członków. Może za powolnie, ale z apatyą trudno poradzić. Cyfry bilansu skromne, ale ustosunkowane prawidłowo i oględnie.

Rachunków za rok ubiegły nie zamykano, pozostawiając niepełny okres rachunkowy do następnego roku.

Trzecie stowarzyszenie, najmłodsze, Kasa zaliczkowa i oszczędności w Rudniku, przerosła starsze towarzyszki w każdym kierunku i pod każdym względem je przewyższa. Z daru Wydziału krajowego Kasa Rudnicka nie korzystała, ale natomiast ma gorliwego opiekuna i przewodnika w osobie hr. Hompescha, który zastąpił Wydział krajowy darem 500 zł. na fundusz rezerwowy, a nadto przewodnicząc instytucyi tak powagą swoją, jak bezpośrednim wpływem na ukonstytuowanie biura i jego skład, znakomicie pracę Zarządu poparł. Kasa od razu przyjęła urzędnika fachowego z płacą roczną 800 zł., który, dając stowarzyszeniu całodzienną pracę, prowadzi manipulacyę biurową i utrzymuje rachunkowość we wzorowym porządku.

Powaga Zarządu w całym składzie, harmonijna zgodność w dążeniu do spełnienia zadań obywatelskich odrazu zdobyły zaufanie ludności, która nie tylko znalazła zdrowe źródło kredytu, ale zarazem miejsce do składania swych oszczędności. Kasa Rudnicka góruje nad tamtemi nietylko liczbą członków i kapitałem udziałowym ale nadto i przedewszystkiem tem zaufaniem. Kapitały, których stowarzyszenie ulanowskie szukało w wielkich bankach i któremi zadłużyło się aż w czterech, stowarzyszenie rudnickie znalazło u siebie w domu we wkładkach swych członków i nieczłonków. Gdy Towarzystwo w Ulanowie zdobyło zaledwie 8 pozycyj wkładek, Powiatowa Kasa w Nisku 9, to Kasa w Rudniku w czasie znacznie krótszym 73 pozycye. To też i z drugiej strony, gdy pierwsze obdzieliło kredytem 125 członków, druga 96, to trzecia już 177 członków i z równą jak druga oględnością.

Stopy procentowe, płacone od wkładek, wynoszą: w Ulanowie 6%, w Nisku i Rudniku 5%. Stopy procentowe, pobierane od pożyczek, wynoszą: w Ulanowie od skryptów 7%, od weksli 8%, a nadto na administracyę 30 ct. przy zaliczeniu pożyczki i 10 ct. przy pobraniu raty; w Nisku 7% i na administracyę jednorazowo 1%; w Rudniku wreszcie 7% i na administracyę 1% obliczone z kwoty pożyczki i rozdzielone na ilość rat. Najniższą zatem jest stopa procentowa w Rudniku.

Żadne z trzech stowarzyszeń nikogo dotąd nie zaskarżyło, tylko w niskiem zdarzyło się kilka protestów. Zaległości w spłacie pożyczek w najstarszem są już nieco za wysokie, w obu młodszych niemal żadne, gdyż sięgają tylko dni lub paru miesięcy ostatnich.

Przy założeniu ksiąg rachunkowych stowarzyszenie najmłodsze szukało u najstarszego wskazówek i informacyj, dziś tamto powinno się upomnieć o spłatę długu przez pouczenie wzajemne, tak bardzo mu potrzebne, a dzięki bliskiemu bardzo sąsiedztwu nie trudne do uzyskania.

Trzy stowarzyszenia w jednym powiecie mogą oddać znaczne usługi ludności, pod warunkiem koniecznym, że będą dobrze prowadzone, że nie będą ze sobą konkurować, obdzielać kredytem tych samych okolic i przeciążać swych członków nadmiernem zadłużeniem. Tem samem wreszcie nie powinny by one dążyć do znacznego rozrostu, ale ograniczając się najbliższą okolicą, powinnyby poprzestać na mniejszem. W przeciwnym razie tak bliskie sąsiedztwo Ulanowa i Rudnika może szkodliwie oddziałać, a że już istniała myśl połączenia obu stowarzyszeń w jedno, to myśl tę notujemy, jako zasługującą na uznanie i poparcie naturalnie w tym kierunku, aby Kasa rudnicka objęła interesy Towarzystwa ulanowskiego.

Ignacy Domagalski.

Ruch stowarzyszeń.

Wykaz lustracyj, dokonanych w m. czerwcu r. b.

Lustrator związkowy p. I. Domagalski przeprowadził lustracye:

1. Towarz. zal. i kred. w Pruchniku;
2. Towarz. zaliczk. w Radłowie;
3. Towarz. oszczędn. i poż. w Wiśniczu Nowym.

Delegat Związku p. J. Strzyżowski (Rewident Banku krajowego) zlustrował:

4. Bank zaliczk. „Nadzieja“ w Delatynie:
5. Towarz. zal. w Kałuszu;
6. Kasę zaliczk. w Nadwórnie;
7. Towarz. kred. „Oszczędność“ w Tłumaczu.

Zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych. Dziennik urzędowy ogłasza w miesiącu kwietniu b. r. następujące zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Nowe stowarzyszenia:

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Tarnowie, podaje do wiadomości, iż równocześnie zarządzony został wpis do rejestru handlowego dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych firmy: „Bank zaliczkowy w Radomyślu, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“.

Stowarzyszenie zawiązało się na podstawie statutów z daty Radomyśl dnia 21. marca 1897 i ma swoją siedzibę w Radomyślu.

Przedmiotem stowarzyszenia jest dostarczanie członkom swoim na umiarkowany procent gotowych pieniędzy, potrzebnych im do obrotu w gospodarstwie, rzemiośle, przemyśle i handlu, za pomocą wspólnego kredytu wszystkich członków.

Czas trwania stowarzyszenia jest nieograniczony.

Do ważności zobowiązania stowarzyszenia wobec osób trzecich potrzeba podpisu dwóch członków Dyrekcyi, składającej się z trzech członków i zastępcy.

Podpis za stowarzyszenie uskutecznia się w ten sposób, iż podpisujący do firmy stowarzyszenia pod wyciśniętą stampilią swe podpisy umieszczają.

Ogłoszenia stowarzyszenia mają być umieszczane w jednym z dzienników lwowskich lub krakowskich.

Odpowiedzialność członków rozciąga się do trzechkrotnej kwoty deklarowanych udziałów.

Dyrekcyę stowarzyszenia stanowią na peryod trzechletni Israel Grün syn Noego, właściciel tartaku parowego, w Radomyślu zamieszkały, jako dyrektor przewodniczący, Israel Grün, właściciel realności w Dulczy małej, zamieszkały, jako dyrektor kontrolor, Israel Grün, właściciel realności, w Zdziarcu zamieszkały, jako dyrektor kasyer, wreszcie Mojżesz Ksiąz, dzierżawca folwarku, w Dulczy wielkiej zamieszkały, jako zastępca dyrektora.

(Uchwała z dnia 15. kwietnia 1897 l. 6 772.

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Przemyślu ogłasza, iż dnia 20. marca 1897 wpisaną została do rejestru handlowego dla spółek zarobkowych i gospodarczych „Kasa oszczędności i pożyczek w Sądowej Wiszni, Towarzystwo zarejestrowane z ograniczoną poręką“ i że przy takowem zanotowano, że firma brzmieć będzie „Kasa oszczędności i pożyczek w Sądowej Wiszni, Towarzystwo zarejestrowane z ograniczoną poręką“, że miejsce siedziby jest „Sądowa Wisznia“ dalej, że:

a) stowarzyszenie to opiera się na statucie, uchwalonym na Walnem Zgromadzeniu z dnia 30. lipca 1896 i 27. września 1896;

b) czas trwania stowarzyszenia nie jest ograniczony;

c) celem stowarzyszenia jest niesienie materyalnej pomocy swoim członkom przez danie sposobności do lokowania na procent pieniędzy zaoszczędzonych i przez udzielanie za procentem umiarkowanym pożyczek, potrzebnych do podniesienia gospodarstwa lub rzemiosła;

d) w skład Dyrekcyi wchodzą: ksiądz Michał Żukliński, rz. kat katecheta szkoły ludowej w Sądowej Wiszni, jako dyrektor, Józef Szepietowski, agent krakowskiego Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń w Sądowej Wiszni, jako kasyer, ksiądz Julian Czuczkiewicz, gr. kat. katecheta szkoły ludowej w Sądowej Wiszni, jako kontrolor, zaś Józef Kral, Józef Mandyk, Antoni Wilkicki, wszyscy z Sądowej Wiszni, jako zastępcy dyrektorów;

e) do ważności podpisu firmy stowarzyszenia potrzeba podpisu trzech członków Dyrekcyi;

f) udział jednego członka wynosi 10 zł., wysokość onegoż może być każdego czasu przez Walne Zgromadzenie zmienioną, jeden członek może posiadać najwięcej 40 udziałów, udział ten może być albo przy wstąpieniu naraz zapłaconym, albo też spłacanym wkładkami miesięcznymi po 50 ct.;

g) członkowie Towarzystwa odpowiadają za zobowiązania Towarzystwa do wysokości 20-krotnej udziału;

h) ogłoszenia Towarzystwa mają być zamieszczane przynajmniej w jednym z lwowskich dzienników.

(Uchwała z dnia 24. kwietnia 1897 l. 7.389).

C. k. Sąd obwodowy w Samborze jako Sąd handlowy ogłasza, że w rejestrze stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych wpisane zostało nowo zawiązane stowarzyszenie pod firmą: „Towarzystwo kredytowe dla handlu i przemysłu w Turce, zarejestrowane stowarzyszenie z ograniczoną poręką“.

Siedzibą tego stowarzyszenia jest miasteczko Turka.

Stowarzyszenie polega na statucie z daty Turka dnia 13. września 1896.

Przedmiotem przedsiębiorstwa jest dostarczanie członkom stowarzyszenia potrzebnych im do zarobkowania kapitałów obrotowych i danie członkom sposobności do korzystnego i zyskownego lokowania swoich kapitałów.

Firmę stowarzyszenia podpisują zbiorowo albo dyrektor stowarzyszenia wraz z jednym z asesorów, albo też urzędnik stowarzyszenia (zastępca dyrektora §. 23. art. 5. statutu), prokurę posiadający wraz z dwoma asesorami w ten sposób, że pod słowa stampilią wyciśnięte lub przez kogokolwiek pisane „Towarzystwo kredytowe dla handlu i przemysłu w Turce, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“ kładą swoje własnoręczne podpisy.

Udział jednego członka wynosi kwotę 25 zł. i może być wpłaconym albo w całości na raz jeden równocze-

śnie z przystąpieniem do stowarzyszenia, albo też wkładkami miesięcznemi w wysokości co najmniej 50 ct., dopóki jednak udział całkowicie nie zostanie wpłaconym, nie należy się od niego ani procent ani dywidenda i członek niema uprawnienia do głosowania na Walnych Zgromadzeniach.

Za zobowiązania stowarzyszenia ręczy każdy członek nie tylko kwotą wszystkich swoich udziałów, ale nadto jeszcze dalszą kwotą, równającą się potrójnej wysokości takowych.

Wszelkie obwieszczenia stowarzyszenia nastąpią przez ogłoszenie w urzędowej „Gazecie Lwowskiej".

(Uchwała z dnia 16. stycznia 1897 l. 14.687).

Zmiana statutu:

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Złoczowie podaje do powszechnej wiadomości, że Walne Zgromadzenie „Banku zaliczkowego w Glinianach, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką" na posiedzeniu z dnia 14. lutego wniosek Rady nadzorczej na zmianę §§. 4., 12., 24., 58, 78. statutu jednogłośnie zatwierdziło i że skutkiem tego wpisano do rejestru dla spółek zarobkowych i gospodarczych powyższe zmiany a to w ten sposób, że ustęp pierwszy §. 4. statutu odtąd opiewać będzie: „Dyrekcya składa się z czterech dyrektorów, których wybiera Rada nadzorcza z pośród członków stowarzyszenia absolutną większością głosów na przeciąg lat dziesięciu, głosując kartkami na każdego z osobna i przedstawia ogólnemu Zgromadzeniu do zatwierdzenia, że §. 12. statutów odtąd opiewać będzie: Przedewszystkiem poruczy Rada nadzorcza jednemu z dyrektorów przewodnictwo w Dyrekcyi, drugiemu bezpośredni zarząd kasą stowarzyszenia, trzeciemu kontrolę kasy i księgę Towarzystwa, a czwartemu prowadzenie ksiąg rachunkowych, że §. 24. statutu uzupełniony został następującym końcowym ustępem: Z pomiędzy członków Rady nadzorczej ustępuje corocznie trzech, w miejsce których następują ponowne wybory. W pierwszych dwóch latach rozstrzyga w tej mierze los, w następnych starszeństwo, że końcowy ustęp §. 58. statutu odtąd opiewa:

Dopóki najmniejszy udział w kwocie 20 zł. całkowicie wpłacony nie będzie, dywidenda od takowego opłacać się nie będzie, w końcu, że pierwszy ustęp §. 78 statutu odtąd opiewać będzie: Przy udziałach najniższy udział przekraczających, a nie zupełnie wpłaconych, dopisywaną będzie dywidenda do udziałów.

(Uchwała z dnia 27. marca 1897 l. 1.602).

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Tarnopolu ogłasza, iż do rejestru dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych przy wpisanej już tamże firmie: „Zakład kredytowy, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką w Grzymałowie" uwidoczniono: 1. że wedle zmienionej na Walnem Zgromadzeniu tego stowarzyszenia z dnia 30. stycznia 1897 osnowy §. 8. statutów z daty Grzymałów 15. marca 1892, Dyrekcya składać się ma tylko z 2 (dwóch) członków, a mianowicie jednego dyrektora i jednego kasyera, którzy z grona Walnego Zgromadzenia absolutną większością głosów na cały czas trwania stowarzyszenia wybierani być mają; 2. że uchwałą powyżpomienionego Walnego Zgromadzenia tego stowarzyszenia dotychczasowy dyrektor Jakób Dawid z grona członków stowarzyszenia wykluczony i z urzędu swojego złożony został, zaś w miejsce jego wybrano dotychczasowego kontrolora Markusa Elfenbein dyrektorem.

(Uchwała z dnia 20. lutego 1897 l. 1.957).

C. k. Sąd krajowy jako handlowy w Krakowie ogłasza niniejszem, że wpisana w rejestr dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych tut. Sądu firma: „Krajowe Towarzystwo dla wytworzenia przemysłu fabrycznego, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką".

I. Zmieniło stosunki prawne swoje następnie:

1. Odpowiedzialność członków jest jednokrotną, a zatem każdy członek odpowiada złożonym udziałem, oraz kwotą, równającą się wysokości złożonego udziału;

2. Dyrekcya składa się z trzech członków to jest: dyrektora i dwóch zastępców;

3. Dyrekcya uskutecznia podpis imieniem Towarzystwa w ten sposób, że pod firmą: „Krajowe Towarzystwo dla wytworzenia przemysłu fabrycznego, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką", podpisze dyrektor i jeden zastępca;

II. i że: na Zgromadzeniu ogólnem tego Towarzystwa dnia 9. lutego 1897 wybrani zostali:

a) Dyonizy Kośnierski dyrektorem, a

b) Józef Putiatycki, i

c) Juliusz Orłowski, zastępcami dyrektora.

(Uchwała z dnia 26. lutego 1897 l. 7.348).

C. k. Sąd krajowy jako handlowy w Krakowie poleca wpisanie do rejestru dla spółek zarobkowych i gospodarczych przy istniejącej już firmie: „Towarzystwo zaliczkowe w Radłowie, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką", że na Walnem Zgromadzeniu członków Towarzystwa zaliczkowego w Radłowie, odbytem w dniu 11. września 1896 uchwalony został nowy statut tegoż stowarzyszenia, zmieniający pierwotny statut, którego postanowienia ulegające w myśl przepisów ustawy wpisowi są następujące:

1. Nowy statut stowarzyszenia uchwalony został na Walnem Zgromadzeniu członków „Towarzystwa zaliczkowego w Radłowie, stowarzyszenia zarejestrowanego z nieograniczoną poręką" w dniu 11. września 1896.

2. Udział każdego członka wynosić będzie obecnie najmniej 10 zł. a najwięcej 500 zł., wysokość udziałów

może być jednak corocznie uchwałą Walnego Zgromadzenia zmienioną.

Udziały mogą być wpłacone w całości naraz, lub też uzupełniane wkładkami miesięcznemi najmniej po 1 zł., a wpłacanie takich miesięcznych wkładek nie może być przerywane.

3. Wszelkie ogłoszenia i zawiadomienia w sprawach Towarzystwa, wychodzić będą pod firmą Towarzystwa i będą podpisywane przez dwóch członków Dyrekcyi.

Zaproszenie zaś na Walne Zgromadzenie podpisuje prezes i sekretarz Rady nadzorczej.

Ogłoszenia od Towarzystwa umieszczane będą w urzędowej „Gazecie Lwowskiej“.

Reszta postanowień dawnego statutu, ulegających wpisowi, została nowym statutem przyjęta w niezmienionej treści.

(Uchwała z dnia 18. grudnia 1896 l. 50.238).

Sanocki c. k. Sąd obwodowy jako handlowy ogłasza, że w rejestrze stowarzyszeń wpisał przy firmie: „Towarzystwo oszczędności i kredytowe w Ustrzykach dolnych, stowarzyszenie zarejestrowane z potrójną odpowiedzialnością ograniczoną“, że na Walnem Zgromadzeniu członków Towarzystwa w dniu 14. października 1896 w Ustrzykach dolnych odbytem uchwalono zmianę statutów tegoż Towarzystwa a to: w §. 1. w którym dodano brzmienie firmy także po niemiecku: „Spar und Credit-Verein in Ustrzyki dolne, registrirte Genossenschaft mit dreifacher beschränkter Haftung“, w §. 3. ust. *d)*, w §. 5. ust. 2, w §. 13. ust. 2, w §. 17. który obecnie opiewać będzie: „Wszelkie obwieszczenia Towarzystwa nastąpią przez ogłoszenie plakatami w mieście“, w §. 21. ust. 2, wreszcie, że „na członka Zarządu Towarzystwa wybrany został Aron Leib Bachman w Dźwiniaczu zamieszkały, w miejsce ustępującego Hersza Pennera“.

(Uchwała z dnia 6. kwietnia 1897 l. 9.131).

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Nowym Sączu ogłasza, że na Ogólnem Zgromadzeniu członków Spółki handlowej w Zakopanem, w dniu 25. lipca 1896 tudzież w dniu 28. stycznia 1897 odbytem, uchwalono zmiany §§. 39., 48., 51. i 53. statutu tej treści: że zwyczajne Walne Zgromadzenie odbywa się corocznie i to najpóźniej w marcu każdego roku, że rok administracyjny spółki liczy się od 1. października do 30. września każdego roku i że stosownie do tego czasokresu ma być fundusz rezerwowy w stanie biernym bilansu wykazany, tudzież prawo poboru i wypłata dywidendy i superdywidendy uregulowaną.

(Uchwała z dnia 10. kwietnia 1897 l. 2.297).

Bilansy stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych za rok 1896.

63. Dobromil. Tow. zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 4.316·22. Straty: z rachunku administracyi i podatków 2.024·66, do rachunku bilansu: saldo na rok 1897 2.291·56; razem 4.316·22. *b) Bilans.* Stan bierny: z rachunku udziałów 35.498·76, z rachunku wkładek na rachunek bieżący 53.698·58, z rachunku długów zaciągniętych 2.100·—, z rachunku odsetek (naprzód pobranych) 345·99, z rachunku funduszu rezerwowego 6.102·18, z rachunku zastępstwa Banku krajowego 688·03, z rachunku strat i zysków 2.291·56; razem 100.725·10. Stan czynny: z rachunku pożyczek 93.194·27, z rachunku administracyi 70·—, z rachunku zaliczek procesowych 216·23, z rachunku lokacyi 5,466·37, z rachunku kasy 31. grudnia 1896 1.778·23; razem 100.725·10.

64. Kraków. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek zysków i strat.* Przychód: procenta przeniesione z r. 1895 3.882·75, procenta naprzód zapłacone na rok 1897 839·48, procenta pobrane od weksli 40.753·31, dywidenda od akcyi Banku Ziemskiego 23·10, z kosztów prawnych przeniesione 65·84; razem 45.564·48. Rozchód: procenta wypłacone od wkładek oszczędności 1.207·61, procenta skapitalizowane od wkładek oszczędności 13.951·57, procenta wypłac. od reesk. weksli 7.738·82, proc. zapłac. za rok 1895 od reesk. weksli 701·25, proc. funduszowi rezerw. dopis. 86·04, proc. rezerwie strat dopis. 67·95, proc. przeniesione na r. 1897 4.310·26, proc. przeniesione do rezerwy strat 1.405·25, procenta zwrócone 18·15, podatki i należytości stemplowe 1.116·53, amortyzacya mobiliów 110·70, amortyzacya funduszu należyt. stemplow. 100·—, amortyzacya fund. Kasy chorych 100·54, amortyzacya z rachunku różnych 100·20, koszta administracyjne 9.154·98, czysty zysk 5.394·63; razem 45.564·48. *b) Bilans.* Stan czynny: gotówka z dnia 31. grudnia 1896 34.129·87, weksle eskontowane 578.299·78, zaliczki na płace urzędników 730·—, odsetki naprzód zapłac. na r. 1897 od reeskontu 839·48, koszta prawne 5.876·36, walory funduszu rezerwowego 19.452·75, lokacya funduszów bieżących 100·—, mobilia 1.000·—, kaucye służbowe 2.000·—, realności 8.333·09, fundusz amort. naleź. stemp. 500·—, akcya Banku Ziemskiego 589·—, fundusz amort. Kasy chorych 440·—, różni dłużnicy 1.430·—; razem 653.720·33. Stan bierny: udziały 101.171·95, wkładki oszczędności 339.956·93, weksle reeskontowane 177.837·—, odsetki naprzód pobrane na r. 1897 4.310·26, fundusz rezerwowy 22.175·45, rezerwa strat 874·11, kaucye służbowe 2.000·—, czysty zysk 5.394·63; razem 653.720·33.

65. Podhajce. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachu-*

nek strat i zysków. Zyski: z rachunku odsetek 2.851·09, z rachunku prowizyi Banku krajowego 620·72½; razem 3.471·81½. Straty: z rachunku kosztów urządzenia i ruchomości 39·88, z rachunku administracyi i podatków 1.355·81, do rachunku bilansu: saldo za rok 1896 2.076·12½; razem 3.471·81½. *b) Bilans.* Stan bierny: z rachunku udziałów 27.016 69, z rachunku wkładek na rachunek bieżący 55.978·13, z rachunku długów zaciągniętych 13.933 34, z rachunku odsetki naprzód pobrane 1.418 24, z rach. funduszu rezerwowego 5.126·09, z rachunku funduszu strat 774·56, z rachunku Banku krajowego 549·70, z rachunku strat i zysków 2.076 12½; razem 106.872·87½. Stan czynny: z rachunku pożyczek 101.648·33, z rachunku odsetki naprzód zapłacone 190·24, z rachunku kosztów ruchomości 358·95, z rachunku kosztów lokacyi 300·—, z rachunku zaliczek procesowych 170·88, z rachunku lokacyi funduszu rezerwowego 1.903·50, z rachunku lokacyi funduszu kasy 2.300·97½; razem 106.872·87½.

66. Dębica. Towarzystwo wzajemnego kredytu. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 11.908·77. Straty: z rachunku kosztów administracyi i podatków 4.311·07, do rachunku bilansu: saldo na rok 1897 7.597·70; razem 11.908 77. *b) Bilans.* Stan bierny: z rachunku udziałów 44.680·—, z rachunku wkładek 213.179·51, z rachunku długów zaciągniętych 48 290·—, z rachunku odsetek (naprzód pobr.) 2.405 80, z rachunku dotacyi Banku krajowego 1.191·10, z rach. dywidendy 2.522·55, z rach. fund. rezerwowego 9.710 09, z rachunku zysków i strat 7.597·70; razem 329.576·75. Stan czynny: z rach. pożyczek na weksle 237.852·64, z rachunku poż. na skrypta 68.836·—, z rachunku poż. na hipoteki 18.072·56, z rachunku zaliczek procesowych 1.081·48, z rachunku kasy 3.734·07; razem 329.576·75.

67. Maków. Stowarzyszenie pożyczkowe „Wzajemna Pomoc“. *a) Rachunek strat i zysków.* Przychód: z rachunku odsetek 9.395·83, z rachunku wydatków procesowych 22·06; razem 9.417·89. Rozchód: z rachunku ruchomości 210·13, z rachunku wydatków zawiadowczych 4.421 66, z rachunku wydatków procesowych 29·96, do rachunku bilansu: saldo w roku 1896 4.756·14; razem 9.417 89. *b) Bilans.* Stan bierny: z rachunku funduszu rezerwowego 20.610·87, z rachunku funduszu rozporządzalnego 936 34, z rachunku udziałów 62.463·05, z rachunku wkładek na oszczędności 163.237·19, z rachunku depozytów 83·84, z rachunku odsetek 4.616·31, z rachunku wydatków procesowych 19·85, z rachunku strat i zysków 4.756·14; razem 256.723·59. Stan czynny: z rachunku skarbca 4.801·54, z rachunku funduszu budowy własnego domu 12.924·62, z rachunku funduszu rezerwowego 13.747·43, z rachunku funduszu rozporządzalnego 46·14, z rachunku lokacyi 27.481·74, z rachunku pożyczek 180.520·97, z rachunku wydatków administracyjnych 338·80, z rach. ruchomości 300·—, z rachunku wydatków procesowych 827·79, z rachunku Banku krajowego 15.734·55; razem 256.723 59.

68. Przemyśl. Kasa zaliczkowa rzemieślników i rolników. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 10.682·48, z rachunku zysku z r. 1895 579·26, z rachunku zysku z r. 1896 5.135 96; razem 16.397·70. Straty: z rachunku kosztów administracyi i podatków 10.682 48, do rachunku bilansu: saldo na r. 1897 5 715·22; razem 16.397·70. *b) Bilans.* Stan bierny: z rachunku udziałów 104.479 86, z rachunku wkładek na rachunek bieżący 242.368·99, z rachunku długów zaciągniętych 41.080·—, z rachunku funduszu rezerwowego 17.597·79, z rachunku funduszu inwalidów i wdów 44.269·44, z rachunku funduszu emerytalnego 500 —, z rachunku kosztów notaryalnych 5 98, z rachunku salda z roku 1895 579·26, z rachunku zysków z r. 1896 5.135 96; razem 456.017·28. Stan czynny: z rachunku pożyczek 402.015·—, z rachunku funduszu inwalidów i wdów 37.553·48, z rachunku zaliczek procesowych 3.087·51, z rachunku kasy 13.361·29; razem 456.017·28.

69. Jaworów. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rach. odsetek 8.776·05½, z rach. zaliczek procesowych 168·83½; razem 8.944·89. Straty: z rachunku kosztów urządzenia i ruchomości 168·43, z rachunku kosztów administracyi i podatków 5.557·20½, z rachunku pożyczek 145·—, z rachunku zaliczek procesowych 75·—, do rachunku bilansu: saldo za r. 1896 2.999·25½; razem 8.944·89. *b) Bilans.* Stan bierny: z rachunku udziałów 37.785·86, z rachunku wkładek na rachunek bieżący 120.272·63, z rachunku długów zaciągniętych 53.450·—, z rachunku odsetek (naprzód pobranych) 2.806·16, z rachunku funduszu rezerwowego 9.484·20, z rachunku kaucyi 223·83, z rachunku funduszu rzemieślników 557·72, z rachunku funduszu strat 214·02, z rachunku funduszu podatkowego 251·54, z rachunku Banku krajowego 1.893 50½, z rachunku strat i zysków 2 999·25½; razem 229 938 72. Stan czynny: z rachunku pożyczek 203.779·45, z rachunku odsetek naprzód zapłaconych 337·20, z rachunku odsetek zaległych (zwłoki) 8.967·74, z rachunku kosztów ruchomości 600·—, z rachunku administracyi 182·50, z rachunku zapasów druków 100·—, z rachunku zaliczek procesowych 1.612·07½, z rachunku lokacyi 10.497·11, z rachunku debitorów 142 90, z rach. kasy 3.699·74½; razem 229.938·72.

Z I. Związkowej Drukarni we Lwowie, ul. Lindego l. 4.